

POSLANICA PREDSEDNIKA VLADE JANEZA JANŠE OB DNEVU DRŽAVNOSTI

25. JUNIJ

Spoštovani Slovenke in Slovenci, državljanke in državljani, cenjeni rojaki v zamejstvu in po svetu,

ob dnevu državnosti se z globoko hvaležnostjo oziramo na najbolj usodno odločitev v zgodovini slovenskega naroda ter njeno uresničenje. Pred petintridesetimi leti smo postali gospodarji svoje usode. Nastala je država, ki ni bila podarjena, temveč izbojevana s pogumom ljudi, ki so verjeli v Slovenijo.

Ko so se junija 1991 na mejnih prehodih prvič dvignile slovenske zastave, nihče ni mogel vedeti, kako in kdaj natančno bodo naše sanje uresničene. Prav zato nas osamosvojitve še danes uči, da največjih dosežkov ne ustvarjajo okoliščine, temveč ljudje – ljudje lačni prostosti duha in dovolj pogumni, da se medsebojno povežejo, presežejo razlike in uresničijo svoje sanje. Narod napreduje takrat, ko zna prepoznati skupni cilj in ga je sposoben postaviti nad vsakodnevne razlike.

Tokrat pred nami niso tanki ali barikade, niti pandemija, vendar to ne pomeni, da izzivov ni. Slovenija je po letih slabih odločitev pred zahtevno nalogo. Javne finance niso v stanju, ki bi nam dopuščalo lahkotnost ali brezbržnost. Prevečkrat se je denar davkoplačevalcev zapravljal za nekoristne ali celo škodljive namene. Marsikatera priložnost je bila zapravljena, marsikje se je med delovnimi ljudmi utrdil občutek, da trud ni nagrajen in da sta všečnost in ideologija bolj pomembni od politične odgovornosti. Ne smemo se pretvarjati, da posledice teh napak ne obstajajo, če jih želimo začeti reševati in popravljati.

Po 35 letih samostojnega življenja je prav, da si nalijemo tudi čistega vina. Pred nami so resni izzivi, ki jih poleg stanja v javnih blagajnah ob sicer previsokih davkih predstavljajo tudi javna, energetska in prehranska varnost. Za uspešen spopad z njimi potrebujemo realističen pristop. Potrebujemo sodelovanje, ki bi omogočilo ustavno večino za potrebne dopolnitve ustave. Potrebujemo stabilnost. Gospodarsko in politično. Za prvo davčno sidro v ustavi in za drugo spremembo volilnega sistema. Potrebujemo decentralizacijo, večji prenos odločanja in virov na pokrajinsko in občinsko raven.

Danes je slika tega, kje smo, popolnoma jasna. In ko se sprašujemo, kako smo prišli sem, kjer smo, imamo pred seboj neusmiljeno razgaljene številke in dejstva. Imamo primerjavo, ki je zadnjih 20 let, odkar smo v EU, prav tako neusmiljena. Smo del evropske statistike in lahko se objektivno primerjamo. Primerjava nam pove, da smo imeli v našem razvoju dva polčasa. V prvem smo ob velikem zaletu hitro napredovali in po kupni moči prebivalstva leta 2008 dosegli 91 % evropskega povprečja. Potem pa je prišel drugi polčas in zaradi vsega, kar se je dogajalo v njem, smo še vedno tam oziroma za kake pol odstotne točke celo slabši kot leta 2008. Dohiteli in prehiteli so nas nekateri, ki so nam leta 2008 še krepko gledali v hrbet. Zakaj?

Predvsem zaradi politike izključevanja, ki je po letu 2008 postala politična norma v Sloveniji. Imamo politični pol, ki nikoli ne ponudi roke sodelovanja, kadar je na oblasti. Še več. Roko sodelovanja v zadnjem času zavrača celo takrat, ko je ponujena njemu in je v opoziciji.

Politični pol, ki izključuje, je bil od leta 2008 naprej od 18 let na oblasti kar 15 let in ves čas je bila v ospredju politika izključevanja, pogosto prežeta celo z zlorabami pravne države za obračune z drugače mislečimi. Na ta način ni mogoče izkoristiti vseh razvojnih potencialov, ki jih imamo, in ni mogoče napredovati s hitrostjo, ki jo sicer kot sposoben narod zmoremo.

Izključevanje ni izročilo slovenske osamosvojitve in ni del vrednot časa, ki nas je združil. To ni pot, ki nas lahko popelje naprej. Ko je prejšnja vlada januarja 2023 ukinila Muzej slovenske osamosvojitve, smo muzej izgubili vsi, ki smo se leta 1990 odločili za svojo državo in jo leta 1991 tudi obranili. Izgubili so ga novi rodovi, ki verjamejo v Slovenijo in jo imajo radi. Slovenija je postala edina država na svetu, v kateri je njena lastna oblast ukinila muzej svojega nastanka. Nova vlada je morala zato pred letošnjim dnevom slovenske državnosti tako že drugič ustanoviti Muzej slovenske osamosvojitve in popraviti zgodovinsko sramoto.

Zgodovinski spomin je pomemben predvsem zato, ker narod brez zgodovinskega spomina začne verjeti, da so svoboda, mir in lastna država nekaj samoumevnega. Nekaj, kar obstaja samo od sebe. Muzej slovenske osamosvojitve bo ena tistih ustanov, ki ta spomin ohranjajo. Tam ne bodo shranjeni zgolj vojaški predmeti, tanki, helikopterji in uniforme. Tam bo odmeval čas, ki nas združuje in povezuje. Čas, v katerem je nastalo vrednotno središče slovenskega naroda. Čas, ko smo Slovenci vzeli usodo v svoje roke. Čas, ki nas je povezal.

Danes je Slovenija mednarodno priznana država, članica evropske in evroatlantske skupnosti ter vsako leto bolj domovina generacij, ki svobode niso nikoli izkusile drugače kot nekaj samoumevnega. Vendar pa svobodna demokratična družba in samostojna država kot njen okvir ni stanje, ki ga enkrat dosežemo in nato po inerciji ohranimo brez vsakega npora. Vsaka generacija jo mora vedno znova potrjevati s svojimi dejanji ter po potrebi tudi varovati in braniti.

Zato je toliko bolj spodbudno, da lahko danes opazujemo znamenja novega prebujenja slovenskega ponosa. Poseben razlog za optimizem namreč predstavlja mlada generacija, ki zagovarja in ceni temeljne vrednote slovenske osamosvojitve. To je jasno znamenje, da med novimi rodovi znova raste zavedanje o lastnih koreninah ter hkrati skrb in odgovornost za prihodnost naše domovine.

Ob dnevu državnosti se zato ne spominjamo le preteklosti. Prav je, da se zavemo tudi odgovornosti, ki jo nosimo do prihodnjih rodov. Dolžni smo jim predati državo, ki bo varna in uspešna. Državo, v kateri bodo delo, znanje in poštenost znova predstavljali temelj družbenega napredka in v kateri bodo naslednji rodovi živeli bolje, kot danes živimo mi.

Iskrena zahvala gre še posebej vsem, ki ste doma, v zamejstvu in po svetu kakorkoli sodelovali pri nastanku samostojne Slovenije in naše svobodne demokratične družbe. Hvala pripadnikom Teritorialne obrambe, policije, civilne obrambe, hvala vsem, ki ste v odločilnih trenutkih branili demokratično odločitev slovenskega naroda. Hvala vsem državljanom in državljanom, ki ste s svojim delom prispevali k razvoju naše države. In hvala tistim, ki so za Slovenijo darovali največ – svoja življenja. Njihova žrtev in žrtev njihovih najbližjih ne bosta nikoli pozabljeni.

Naj nas ob dnevu državnosti slovenske zastave, ki v pozdrav domovini plapolajo po vsej Sloveniji in med rojaki po svetu, spominjajo na pogum in enotnost v svetem času slovenske osamosvojitve. In opominjajo na preprosto resnico, da moramo skupno prihodnost graditi na vrednotah časa, ki nas je povezal.

Bog živi Slovenijo.

JANEZ JANŠA
PRESEDNIK VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

